

# Tanečné zábavy v Pezinku v minulosti

Hoci sa už skončilo fašiangové obdobie, nezaškodí zaspomínať si na zábavy, ktoré sa konávali v Pezinku pred druhou svetovou vojnou.

Zábavy sa konávali predovšetkým cez fašiangy. Druhou bola Veľkonočná zábava. Ďalším obdobím bolo leto, keď sa usporadúvali majálesy, juniálesy, Annabál. V jeseni to bola obaračková zábava. Pred adventom si mohli Pezinčania zatancovať na Katarínskej zábave a po skončení adventu, hneď po Vianociach, na Štefánskej zábave a na Silvestra. Neoddeliteľnou súčasťou každej zábavy bola, samozrejme, tombola.

Organizátormi zábav boli miestne spolky. Boli to najmä telovýchovné jednoty Orol a Sokol, Dobrovôľný hasičský zbor, vojnoví vylúžilci (veteráni), Katolícka jednota žien, Živena, Združenie katolíckej mládeže (SKM), divadelný krúžok Poverello, futbalisti, hádzanári, poľovníci a neskôr po vojne aj rodičovské združenia, ktoré pripravovali zábavy v školských telocvičiach.

Zábavy TJ Sokol sa konali v Sokolovni, pred jej postavením v Hostinci u Zeleného stromu. Hasiči mávali zábavy tiež u Zeleného stromu, ale aj vo Veľkej sále Zámku. Často ich však organizovali aj v Hostinci pána Demoviča. Pán Demovič mal prvý hostinec vedľa Základnej školy na Holubyho ulici v dome, kde je dnes športová hala. Sálu tohto hostinca vymaľoval pezinčinský maliar pán Augustín Barta. Krúžok Poverello mával zábavy taktiež v hostincoch, v Orlovni alebo po vojne v Zámku. Zábavy SKM sa konali výlučne v Orlovni. *Cihelnári* si svoje zábavy zorganizovali v Demoviča, kde si pripravili červené hrebíčky. Remeselníci sa zabávali v Hostinci Jeleň. Hádzanárske zábavy bývali vedľa dnešného Centra voľného času v Zámockom parku, kde boli ihriská. V týchto miestach si v júni pripravili svoju zábavu aj poľovníci, ktorí

varili srnčí guláš. Katolícka jednota žien organizovala zábavy v Orlovni, futbalisti u Demoviča, v Zámku alebo v Sokolovni a vojnoví veteráni u Demoviča alebo v Hostinci Jeleň. Obchodníci si zábavu, spojenú s pochovávaním basy pripravili



Hostinec Jeleň (1923)

vili v Zámku. Inak basu pochovával ten, komu vyšla zábava na posledný utorok. Po vojne sa basa pochovávala zvyčajne v chate na Babe.

Počas fašiangových siedmich týždňov mávala každá organizácia svoju zábavu, takže bývali každú sobotu. Cez fašiangy bol osobitne obľúbený maškarný ples. Asi dve hodiny po jeho začatí si mohli účastníci zatancovať. Potom hudba zahrála pochod a všetky masky museli pochodovať. Nasledovalo odhaľovanie masiek, na ktorom sa však všetky nezúčastnili. Nie všetci totiž chceli byť odhalení. Mnohé masky preto zo sály utiekli. Maškarný ples bol populárny aj preto, lebo masky nemuseli zaplatiť vstupné. Masiek bolo zvyčajne 20 – 30, ostatní ľudia prišli oblečení civilne. Rekord v počte masiek sa podaril na zábave športovcov v Zámku, kam prišlo až 80 masiek. Pre hasičov bola typická predovšetkým Veľkonočná zábava, ktorú organizujú dodnes.

Letné zábavy bývali zvyčajne v réžii pána Hilára Kovačovského. V lete totiž usporadúvali všetky organizácie svoje zábavy pri jeho horárni. Nedávno tam zábavy (Juniáles, Annabál, Farská hodová zábava) obnovili Združenie na pomoc

moci rôznych figľov, aby to hájnik nezbadal.

Katarínsku zábavu usporadúvali opäť všetky spolky, ale po vzájomnej dohode. Štefánsku zábavu organizovali zase turisti v Sokolovni, rovnako ako Silvestrovskú. Na Silvestra si tiež pripravovali svoju zábavu všetky spolky, nakoľko v tento deň bývala vysoká účasť.

Z fašiangového obdobia sa nám zachovalo niekoľko pozvánok na zábavy. Uvediem aspoň zábavy troch najznámejších organizátorov (bez úpravy gramatiky): Prvým je Pozvánka – Einladung od hasičov, ktorá je písaná dvojjazyčne: „*Dobrovôľný has. sbor v Pezinku usporiada v sobotu dňa 17. jan. 1931 o 8 hod. večer v miestnostiach Sokolovni MAŠKARNÝ PLES a v miestnostiach pána Demoviča TANEČNÚ ZÁBAVU na ktoré Vás úctive zve VÝBOR. Vstupné na maškarný ples Kč 13,- a na tanečnú zábavu Kč 6,-. Cigánska hudba. Pochod masiek o 9 hod. Reklamácie pozvánok a prihlášky o povoz u ber. Steinhauera.*“

Druhú pozvánku: „*V nedeľu 1. února 1925 v 7 hod. večer. ŠIBRINKY tel. jed. „Sokol“ v Pezinku. V miestnosti „Zeleného stromu“ Vstupné 10 Kč. Len pozvaných. Ráz: Z pohádky do pohádky.*“

Text tretej pozvánky znie nasledovne: „*Prid'te podporiť stavbu Kultúrneho domu! Jednota čl. „Orla“ v Pezinku usporiada v nedeľu dňa 9. februára 1936 v hostinci p. Demoviča TANEČNÚ ZÁBAVU na ktorú Vás a Vašu ct. rodinu úctive zve Miestna Rada Orla. Začiatok o 7. hod večer, Hudba: p. Mudrocha, Vstupné: Kč 5 za osobu. Víťani sú hostia v národných krojoch. Čistý zisk bude venovaný na stavbu Kultúrneho domu.*“ Kultúrny dom je bývalá Orlovňa a terajší Kresťanský dom. Na každej pozvánke je farebný symbol spolku a obrázok jej člena v spolkovej uniforme. Autorom týchto pozvánok bol zvyčajne Alfred Klein z Pezinka. **Peter Sandtner**

blížnemu svojmu HILARKO a Miestny klub Slovenského orla v Pezinku.

Annabál organizovala výlučne psychiatrická liečebňa v letnej sezóne pre svojich pacientov i pre verejnosť. Vyhrávala tam aj nemocničná kapela. Názov Annabál dostala táto zábava preto, lebo v ústave sa nachádzala Kaplnka sv. Anny. Po roku 1950 nemocnica vybudovala pri Hilárovine Sirkovej betónový kruh na tancovanie opäť pre svojich pacientov. Prenajímali si to však aj iné spolky.

Obaračkové zábavy sa konali v októbri, keď sa obralo hrozno. Organizoval ich vinohradnícky spolk. Pred obaračkami najprv organizátori vyzbierali od ľudí hroznové strapce ako zdobu do tanečnej sály. Zavesili ich tak nízko, aby ich bolo možné ľahko odtrhnúť. Kto si však strapce odtrhol, na toho číhal hájnik. Ihneď zapísal a mládenec musel zaplatiť pokutu. Mnohí sa však snažili odtrhnúť hrozno pre svoju tanečnicu za po-

## Pezinky

V apríli pripravuje Mestské múzeum ďalšie posedenie rozprávačov o pezinčinskej histórii. Na februárovom, tak trochu skúšobnom, stretnutí ste sa s nami podelili o svoje najstaršie a najsilnejšie spomienky na Pezinok. Ak si chcete tentokrát zaspomínať na spolkový, divadelný, všeobecne kultúrny život, procesie a pod., tešíme sa na vás v stredu 19. apríla o 17.00 hod. v Mestskom múzeu.

(pp)

## Vydarený kalendár

Vo štvrtok 2. marca sa v jedálni Základnej školy na Fándlyho ulici uskutočnil karneval pre deti z Materskej školy Za hradbami. Táto škola vznikla spojením troch materských škôl a pre väčší počet detí bolo potrebné zabezpečiť vhodné priestory. V ústrety im vyšla ZŠ Fándlyho ul.

Vďaka detí za mimoriadne vydarenú akciu patrí učiteľkám materskej školy i riaditeľstvu ZŠ.

(mš)

## Pátranie po predkoch

Pátranie po predkoch nie je len módna záležitosť, ktorej sa venujú najmä Američania, aby sa niečo dozvedeli o svojich európskych koreňoch a predkoch, ale z pohľadu filozofie je to aj súčasť jednej zo základných otázok vyjadrenej slovami Odkiaľ prichádzame... Odpoveď na túto a mnohé iné otázky týkajúce sa nášho pôvodu, našich predkov a histórie našich rodín dáva zaujímavá knižka Pezinčana Dr. Ľubomíra Pajtinka. Mnohí naši pedagógovia ho skôr poznajú ako vedúceho školských inštitúcií Bratislavského kraja, dnes pôsobiaceho na VÚC BSK. Táto kniha je výsledkom mnohoročnej práce a výskumu a dáva nám, ktorí chceme založiť kroniku našej rodiny a poznať osudy a životy svojich predkov, množstvo užitočných rád a informácií. Mimochodom v Pezinku sme už takýto pokus zaznamenali, keď pred niekoľkými rokmi vyšla veľmi záslužná kniha o histórii rodiny Féderovcov. **(OS)**